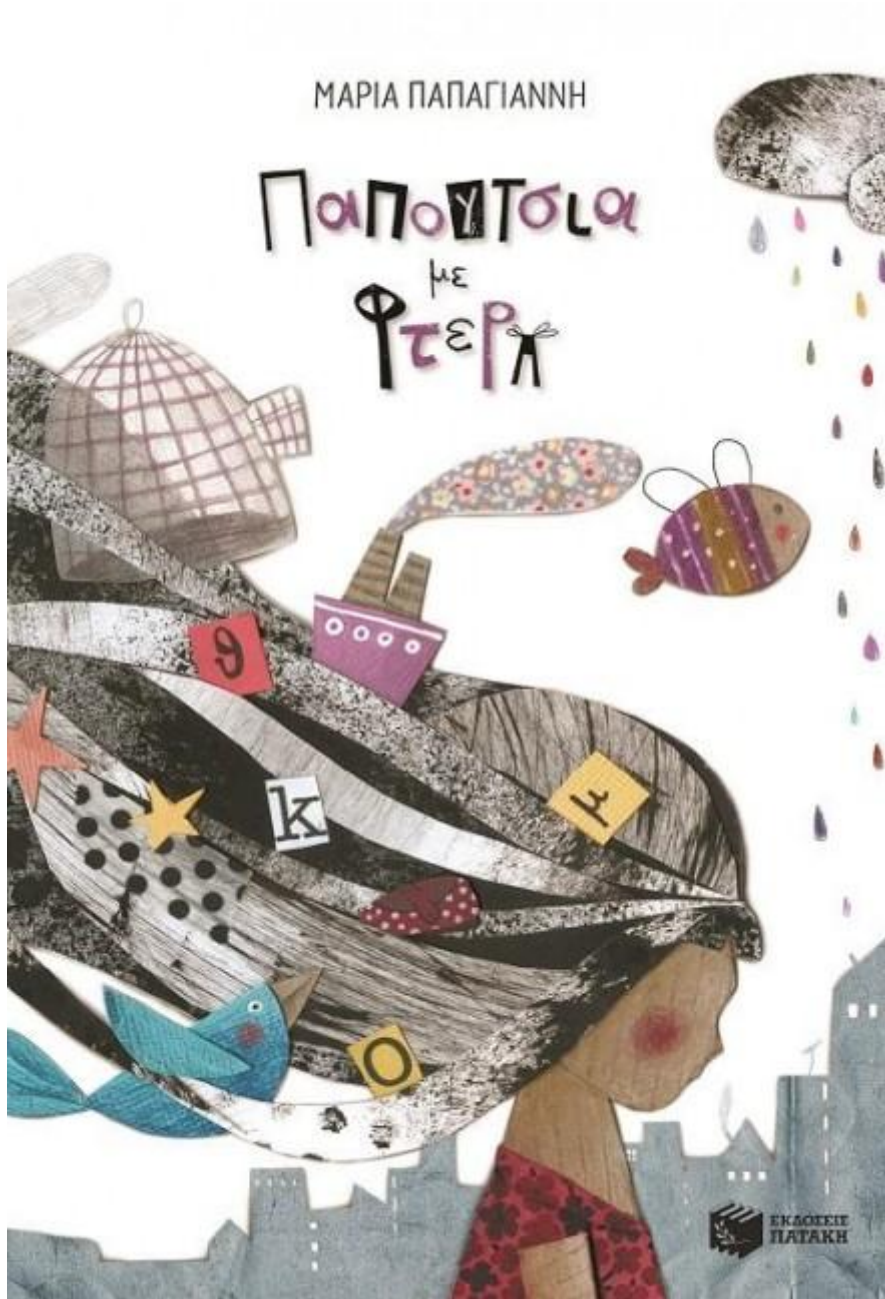

Λογοτεχνικό Εξωσχολικό Ανάγνωσμα

Τίτλος βιβλίου: «**Παπούτσια με φτερά**»
Συγγραφέας: **Παπαγιάννη Μαρία**
Εκδόσεις: **Πατάκη**

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Στο βιβλίο παρουσιάζονται δύο διαφορετικοί κόσμοι. Ο πραγματικός κόσμος της Ρόζας, στη νέα της γειτονιά, και ο πλασματικός κόσμος, στον οποίο δίνει τη μάχη της για τις γλώσσες που χάνονται. Να επιλέξεις τέσσερα (4) αποσπάσματα, δύο από τον κάθε «κόσμο» της Ρόζας και να τα σχολιάσεις με το δικό σου τρόπο.

α) «Αν κάποιος έχει φαντασία, μπορεί και φαντάζεται έναν καλύτερο κόσμο. Κλείνει τα μάτια του και βλέπει αυτό που ποθεί».

Με αυτήν τη φράση η Μαρία Παπαγιάννη τονίζει πως στον μουντό και σκληρό σημερινό μας κόσμο μερικοί άνθρωποι τα καταφέρνουν και προχωρούν μπροστά με τη δύναμη της φαντασίας τους. Δημιουργούν έναν νέο κόσμο, όπως τον ονειρεύονται. Η φαντασία γίνεται το ισχυρό όπλο του εαυτού τους σε όλα τα δύσκολα και αρνητικά γεγονότα που αντιμετωπίζουν καθημερινά. Κλείνεις, λοιπόν, τα μάτια σου και ονειρεύεσαι αυτό που ποθείς. Έτσι, γίνεσαι πιο δυνατός, γεμίζεις αυτοπεποίθηση, κουράγιο και γίνεσαι ακόμα πιο αισιόδοξος. Πόσο σημαντικό είναι να έχεις τη διάθεση και την επιθυμία να φανταστείς και να ονειρευτείς!

Μέσα στο βιβλίο οι τίτλοι κάποιων κεφαλαίων, όπως «Λυπήσου εκείνους που δεν ονειρεύονται» και «Όνειρο σημαίνει να μην υπάρχουν σύνορα», όλα λόγια σημαντικών πνευματικών ανθρώπων, μας δείχνουν τη μεγάλη αξία και σημασία των ονείρων για τη ζωή και την εξέλιξη του ανθρώπου.

β) «Ούτε να το σκεφτείς». Να δειλιάσεις δηλαδή, να το βάλεις στα πόδια, να λογαριάσεις μόνο τον εαυτό σου όταν ένας άνθρωπος έχει πέσει σ' ένα τόσο βαθύ πηγάδι.

Η Μαρία Παπαγιάννη και σε αυτό το βιβλίο της θέλει να μας μεταδώσει σημαντικά και βασικά μηνύματα. Ειδικότερα, με αυτήν τη φράση, που υπάρχει στο Κεφάλαιο 19 και έχει τον τίτλο «Το μαύρο από το άλλο είναι άσπρο», τονίζει πως όλα έχουν δύο όψεις, τη σκούρα, τη σκοτεινή, τη φοβισμένη από τη μία, και την ανοιχτή, τη φωτεινή και την αισιόδοξη από την άλλη. Μπορούμε να ξεφύγουμε από τη μία πλευρά που μας κάνει μικρούς και φοβισμένους, όταν πρέπει να σκεφτούμε τους συνανθρώπους μας που χρειάζονται τη βοήθειά μας. Έτσι, σε αυτό το σημείο του βιβλίου, η κυρία Ειρήνη ζητά από τη Ρόζα να ειδοποιήσει την Λουίζα για βοηθήσει στο πρόβλημα της κυρίας Άννας. Τότε μικρή Ρόζα πρέπει να ξεπεράσει τους φόβους που έχουν γεννηθεί μέσα στο παιδικό της μυαλό για την κυρία Περίεργη με τα κόκκινα μαλλιά και τα κόκκινα παπούτσια που θέλει να της πάρει το αηδόνι της, αλλά και να «κλέψει» την αγάπη του μπαμπά της για εκείνη. Η επιθυμία της να βοηθήσει την άγνωστη αλλά συμπαθητική για αυτήν γυναίκα, τη βοηθά και τα καταφέρνει.

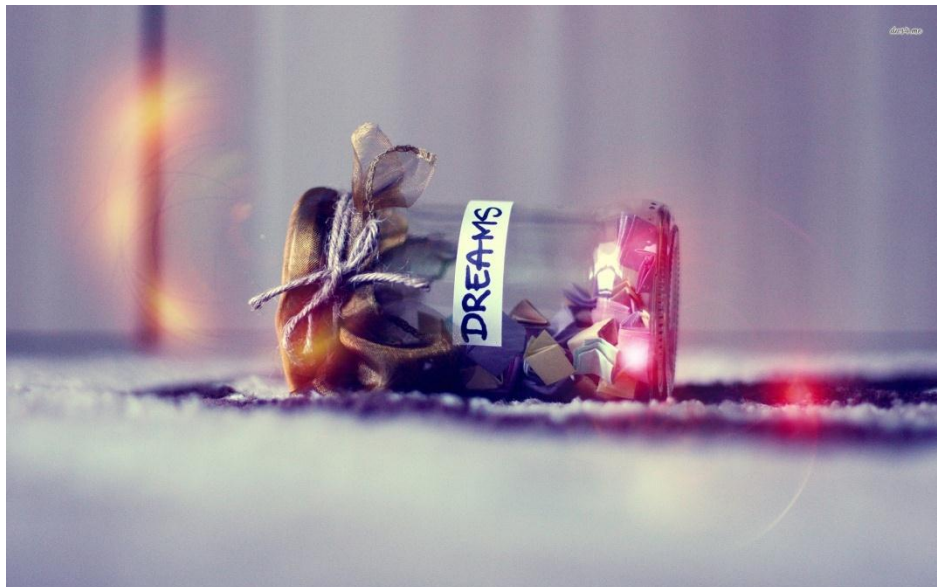
γ) Όταν πεθαίνει μια γλώσσα, πεθαίνουν μαζί της τα παραμύθια, τα τραγούδια και τελικά κι ένα κομμάτι του κόσμου.

Στο βιβλίο της Μαρίας Παπαγιάννη υπάρχουν δύο διαφορετικοί κόσμοι, από τη μία ο κόσμος της σύγχρονης καθημερινότητας και από την άλλη ο κόσμος της φαντασίας. Σε αυτό το απόσπασμα από τον φανταστικό κόσμο της Ρόζας η συγγραφέας αναφέρεται στις γλώσσες που χάνονται, και μαζί τους πεθαίνουν τα παραμύθια, τα τραγούδια, ο πολιτισμός του κάθε λαού. Όταν οι πρόσφυγές ή οι μετανάστες αφήνουν την πατρίδα τους και πηγαίνουν με μία καινούργια και άγνωστη χώρα, αναγκάζονται να αφήσουν πίσω τους πολλά και να προσαρμοστούν στη νέα τους πατρίδα. Η νέα αυτή αρχή

είναι πολύ δύσκολη, με αποτέλεσμα οι άνθρωποι αυτοί να «κλείνονται» σιγά -σιγά στους εαυτούς τους και να ξεχνούν το παρελθόν τους. Πολλές φορές φοβούνται να είναι αληθινοί και χάνονται στη νέα τους ζωή. Ξεχνούν το παρελθόν τους, τα τραγούδια τους, την ιστορία τους, την ίδια τη ζωή τους. Σταματούν να μιλούν τη γλώσσα τους και απομονώνονται. Στο βιβλίο μας, πίστευαν πως η γιαγιά του Χασίμ ήταν μουγκή, ενώ εκείνη απλώς σιωπούσε στον ξένο κόσμο που είχε έρθει να ζήσει, επειδή δεν καταλάβαινε κανείς τη γλώσσα της .

δ) « Αν δεν έχεις τις λέξεις, δεν έχεις ζωή. Πώς να πεις σε κάποιον πεινάω, αγαπάω, φοβάμαι; Πώς να πεις υπάρχω;»

Η Μαρία Παπαγιάννη μέσα από τον φανταστικό κόσμο της Ρόζας προσπαθεί να μας εξηγήσει την αξία των λέξεων. Χωρίς τις λέξεις δεν μπορούμε να εκφραστούμε, καθώς οι λέξεις είναι το μέσο για να εξωτερικεύσουμε αυτά που έχουμε μέσα στο μυαλό και μέσα στην ψυχή μας. Είναι οι λέξεις που μας βοηθούν να επικοινωνήσουμε με τους συνανθρώπους μας για τα απλά και καθημερινά θέματα. Τις λέξεις χρησιμοποιούν οι σπουδαίοι άνθρωποι, για να γράψουν τις ιδέες τους και τα έργα τους. Τις λέξεις χρησιμοποιούν, για να παρουσιάσουν τους προβληματισμούς τους. Γι' αυτό, όταν χαθεί η γλώσσα του κάθε λαού, θα χαθεί μαζί και ο πολιτισμός τους και σιγά σιγά θα χαθεί και η πραγματική επικοινωνία των ανθρώπων.

- 2. α) Ποια πιστεύεις ότι ήταν τα βασικά μηνύματα – ιδέες που ήθελε να περάσει η συγγραφέας μέσα από αυτήν την ιστορία;**
β) Πώς αντιλαμβάνεσαι τον τίτλο του βιβλίου; Εσύ φορές κάπου-κάπου «παπούτσια με φτερά»; Κι όταν τα φοράς... πού σε ταξιδεύουν;

α) Το βιβλίο «Παπούτσια με φτερά» της Μαρίας Παπαγιάννη περιγράφει δύο διαφορετικούς κόσμους. Την καθημερινή πραγματικότητα που ζει η ηρωίδα, η Ρόζα, αλλά και τον κόσμο των ονείρων της με τους φανταστικούς της φίλους. Το βιβλίο έχει χωριστεί σε 25 κεφάλαια, που διηγούνται την ιστορία και τις περιπέτειες της μικρής Ρόζας.

Κύριος σκοπός του βιβλίου είναι να μας μεταδώσει ένα σπουδαίο μήνυμα, να ξεπεράσουμε τη φύση μας και τις ανθρώπινες αδυναμίες μας και με βοήθ τα όνειρα και τη φαντασία μας να βοηθήσουμε να σωθεί ο πολιτισμός μας. Πρέπει να πιστεύουμε στον εαυτό μας, να μην σταματάμε να ονειρευόμαστε, διότι μόνο τότε θα μπορέσουμε να πολεμήσουμε τους φόβους μας και να προχωρήσουμε. Να μην δειλιάζουμε στις δυσκολίες της καθημερινότητας που συναντούμε. Η Ρόζα με την αγνή ψυχή της καταλαβαίνει και εμπιστεύεται τον κόσμο των ζώων, γίνεται φίλος και βοηθός τους, και ταξιδεύει μαζί τους σε άγνωστα μέρη. Διακινδυνεύουν την ίδια τους τη ζωή, προκειμένου να σώσουν τα στοιχεία και τα έργα του ανθρώπινου πολιτισμού, όλων των λαών, τις λέξεις και τις γλώσσες τους. Όλη η ιστορία της μικρής Ρόζας είναι ένα μάθημα και μία συμβουλή, για να είμαστε δυνατοί στις δυσκολίες της ζωής και να προχωρούμε με όνειρα και ελπίδα. Η μικρή Ρόζα παρά τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει είναι αισιόδοξη, δυνατή και έτσι επιτυγχάνει τους στόχους της. Η ίδια είναι το ζωντανό παράδειγμα για όλους εμάς .

β) Η συγγραφέας Μαρία Παπαγιάννη χρησιμοποιεί τη μεταφορά «Παπούτσια με φτερά» ως τίτλο του βιβλίου της, για να καταδείξει ότι όλοι έχουμε τη δυνατότητα με τη δύναμη της φαντασίας να ταξιδεύουμε όπου θέλουμε, και να βλέπουμε τα πράγματα από ψηλά με άλλο μάτι. Έτσι, όλα θα φαίνονται μικρά και δεν θα μας φοβίζουν. Επίσης, συχνά χρησιμοποιούμε τη φαντασία μας, για να μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες μας. Βάζουμε στη ζωή μας φτερά και απελευθερωνόμαστε από τα σκληρά προβλήματα της καθημερινότητας και της κοινωνίας. Παίρνουμε θάρρος από τον αέρα, καθώς πετούμε και διώχνουμε τις κακές σκέψεις και τους φόβους μας. Φορώντας παπούτσια με φτερά ταξιδεύουμε όπου θέλουμε χωρίς περιορισμούς.

Εγώ, για παράδειγμα, πηγαίνω σε μέρη και χώρες όπου θα ήθελα να ταξιδέψω. Φαντάζομαι τον εαυτό μου μέσα σε ένα αεροπλάνο που κάθε φορά έχει έναν διαφορετικό προορισμό. Έτσι, ζωντανεύω μέσα στη φαντασία μου όλες τις εικόνες των χωρών που επιθυμώ να γνωρίσω, οποιαδήποτε στιγμή του χρόνου και της ιστορίας. Άλλες φορές χρησιμοποιώ παπούτσια με φτερά, για να φύγω μακριά από αυτά που με στενοχωρούν και μου δυσκολεύουν τη ζωή χωρίς κακές σκέψεις και στενοχώριες. Πάντα τα παπούτσια με φτερά με βοηθούν να προοδεύσω αποκτώντας νέες γνώσεις, ενώ με βοηθούν να βελτιώσω τον χαρακτήρα μου με θετικές σκέψεις και αισιόδοξία.

3.Στο βιβλίο υπάρχουν πολλά αποσπάσματα στα οποία διαφαίνονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά μετανάστες/πρόσφυγες και οι οικογένειές τους. Ποια από αυτά τα αποσπάσματα ξεχώρισες και γιατί; Γράψε ποια θεωρείς ότι είναι, κατά τη γνώμη σου, τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά των μεταναστών που ζουν σε μια «άλλη» πατρίδα.

Στο βιβλίο της Μαρίας Παπαγιάννη «Παπούτσια με φτερά» διαφαίνονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά πρόσφυγες –μετανάστες και οι οικογένειές τους. Ένα από τα δυσκολότερα και σημαντικότερα προβλήματά τους στις νέες χώρες, όπου μετακινούνται, είναι ο ρατσισμός. Ένα απόσπασμα όπου φανερώνεται το πρόβλημα είναι στο Κεφάλαιο 6 «Τώρα είναι απλός θεατής .....».

Η σκηνή περιγράφει μία συμμορία ανδρών με μαύρα που φτάνουν στην πλατεία, όπου παίζουν μαζί τα παιδιά όλων των εθνικοτήτων, και διώχνουν τον Κωστή που δεν είναι από την Ελλάδα. Παράλληλα, βρίσκουν αφορμή να φωνάζουν συνθήματα κατά των ξένων που βρίσκονται στην Ελλάδα.

Το πιο μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες είναι η ρατσιστική συμπεριφορά απέναντί τους. Τα περισσότερα προβλήματά τους, κατά την προσπάθειά τους να προσαρμοστούν σε μια καινούργια ζωή και να ζήσουν με αξιοπρέπεια, πιστεύω πως πηγάζουν από τον ρατσισμό. Οι άνθρωποι αυτοί όταν φτάνουν εδώ, διψούν για δουλειά και έτσι πέφτουν θύματα των ντόπιων, που εκμεταλλεύονται τον πόνο, την ανάγκη τους και τους προσλαμβάνουν πληρώνοντάς τους ελάχιστα χρήματα για μια δύσκολη και πολύωρη εργασία. Και σαν να μην έφτανε αυτό, οι πρόσφυγες «χρεώνονται» το πρόβλημα της ανεργίας, καθώς οι περισσότεροι από εμάς χρησιμοποιούμε ως δικαιολογία για τη ρατσιστική στάση μας την κλισέ -πλέον- φράση «μας κλέβουν τις δουλειές». Βρίσκουν έτσι την ευκαιρία και τους απομακρύνουν από την κοινωνία αναγκάζοντάς τους πολλές φορές να κρύβονται και να φοβούνται.

Υπάρχουν τέτοιες σκηνές στο βιβλίο που μας φανερώνουν τη σκληρή και άδικη πραγματικότητα.(πχ στο μαγαζί του Μούσα με το σπάσιμο των τζαμιών ή τη σιωπηλή συμπεριφορά της γιαγιάς του Χασίμ). Όλα αυτά καταδικάζουν τους ανθρώπους να επιλέξουν την απομόνωση και επιβαρύνουν περισσότερο ένα παιδί στα χρόνια της αθωότητάς του. Το παιδί πρόσφυγας –μετανάστης εξαιτίας της καταγωγής του στιγματίζεται για ολόκληρη τη ζωή του. Μπορεί να φαντάζει λίγο υπερβολικό, αλλά με την άδικη αυτή συμπεριφορά μας απέναντι στα παιδιά των μεταναστών μπορεί να επηρεαστεί αρνητικά η μετέπειτα ζωή τους. Τα παιδιά αυτά δεν κάνουν εύκολα παρέες και μπλέκουν πιο εύκολα σε επικίνδυνες καταστάσεις εξαιτίας της ανασφάλειας που νιώθουν σε ένα εχθρικό περιβάλλον. Στο σχολείο, συνήθως βιώνουν έντονα τον κοινωνικό αποκλεισμό και σε πολλές περιπτώσεις το παρατάνε, οπότε δεν μορφώνονται και χάνουν την ευκαιρία να γίνουν καλύτεροι άνθρωποι και να εξελιχθούν. Έτσι, εύκολα χάνουν την ταυτότητά

τους και τη δυνατότητα να αποδειχθούν χρήσιμοι στην κοινωνία που τους δέχθηκε. Η «άλλη», λοιπόν, πατρίδα που τους δέχεται, οφείλει να δημιουργήσει όλες τις ευκαιρίες και τις συνθήκες, ώστε να νιώσουν καλύτερα, και να τους βοηθήσει στη νέα τους ζωή με στόχο μία υγιή πολυπολιτισμική κοινωνία.